

TÜBES - TÜBİTAK BİLGİ ERİŞİM SİSTEMİ

Dr. İmre YILDIZ*

Şubat 1989 tarihli dergimizde yayınlanan "Bilgi Çağı" başlıklı yazı üzerine TÜRDOK Merkezi'ne çok sayıda başvuru olmuş ve bilgi erişim, bilgi merkezleri, kişisel bilgisayarların bilgi erişimde kullanılması konularında daha detaylı bilgi istenmiştir.

Bu mektupların çoğu tek tek yanıtlanmıştır. Ancak bize yazmayı düşünüp de yazamayanlara ya da henüz yanıtlayamadıklarımıza TÜBİTAK Dokümantasyon Merkezi (TÜRDOK)'ni ve Bilgi Erişim Sistemi (TÜBES)'ni tanıtmak istedik.

1966 yılından beri bilgi tarama hizmeti veren TÜRDOK, 1984 yılında kurulan TÜBİTAK Bilgi Erişim Sistemi (TÜBES) ile Amerika ve Avrupa'daki bilgi merkezleriyle doğrudan bağlantı kurmuştur. Böylece istenilen bilgilere anında erişim olanağı sağlanmıştır.

Her kesimden kullanıcıya açık olan TÜBES hizmetleri ile,

- İstenilen her konuda kitap, makale, rapor, kongre-konferans bildirileri, tezler gibi yayınlara ait bibliyografik bilgilere,

- "Kim Kimdir?" gibi kişi bilgilerine,
- Dünyadaki birçok ülkenin kamu ve özel kuruluşlarına ait verilere,

- Ürün ve/veya ülke düzeyinde düzenlenmiş istatistiksel verilere,

- Bilgisayarlar, bilgisayar programları ve kullanım alanları hakkındaki bilgilere,

- Nüfus, işgücü istatistiklerine (ABD için),
- Gazete haber özetlerine,

ulaşılabilir.

TÜBES'in halen bağlı olduğu ve bilgi erişim için kullandığı bilgi merkezleri şunlardır:

- DIALOG - Information Services Inc. ABD
- ESA/IRS - European Space Agency/Information Retrieval Services-İTALYA
- BRS - Information Technologies - ABD
- TELESYSTEMES - QUESTEL - FRANSA
- PERGAMON - ORBIT Infoline - ABD
- STN International - Federal Almanya
- İNKADAT - Federal Almanya

TÜBES hizmetleri ücretlidir. Ancak bu ücret yalnızca TÜBES'in yapmış olduğu harcamayı kapsamaktadır ve bilgiye erişimde kullanılan zamana ve alınan bilginin miktarına göre hizmet sonunda belirlenmektedir. Üniversite kesiminden yapılan başvurulara TÜBES hizmetlerinde % 50 indirim uygulanmaktadır. İstenilen bilgiye daha hassas, daha çabuk ve daha ucuz ulaşabilmesi, konu tanımının ve sınırlandırılmasının çok iyi bir şekilde yapılmasıyla mümkündür. Bu nedenle Bilgi İstem Formu'nun dikkatle okunarak doldurulması önemlidir.

Dış ülkelerdeki bilgi merkezleriyle kişisel bağlantı kurulması mümkündür. Bunun için uygun bir PC, modem ve telefon bağlantısı yeterlidir. Ancak bu oldukça pahalı bir işlemdir. Bağlantı kurulması istenilen bilgi merkezine başvurularak, karşılıklı bir anlaşma yapılır ve özel bir kullanıcı numarası ve parola (password) alınır. Bazı merkezler, bilgi erişim yapışın ya da yapılmasını, belirli bir yıllık aidat istemektedirler; ancak bu aidat genellikle çok yüksek değildir. Bunun dışında veri tabanının her kullanımında, o veri tabanı üreticisinin saptadığı ücrete göre, kullanım süresi ve alınan bilgi miktarına bağlı olarak ayrı bir ücret ödenmesi gerekmektedir. Bilgi merkezi bu ücreti aylık fatura ile kullanıcıya bildirmekte ve kullanıcı bu fatura ve anlaşma metniyle Merkez Bankası'na başvurarak, döviz transferi için gereken işlemleri yürütmektedir. Bunlara ilâveten PTT hatlarının kullanım süresine bağlı olarak, her ay PTT'ye ücret ödenmektedir.

Ashında Bilgi Erişim için yayın taramasının, bu hizmeti vermekte olan bir kuruluş aracılığı ile yapılması daha yararlıdır. TÜBES'de bilgi erişim, deneyimli konu uzmanları tarafından yapılmakta ve bu nedenle bilgiye daha hızlı ve daha hassas bir şekilde ulaşılabilir. Ayrıca üniversite kesimine % 50 indirim uygulanarak bilgi erişim ücreti, maliyetinin yarısına indirilmektedir.

TÜRDOK'un bir başka hizmeti de, bilgi erişim sonrasında ilgi duyulan yayınların tam metinlerinin sağlanmasıdır. Başvuru üzerine TÜRDOK - Belge Sağlama Bölümü, belirli bir ücret karşılığında istenilen belgeleri, yurt içi ya da yurt dışı kaynaklardan getirmektedir. Bu işlem için gerekli formlar, bilgi erişim hizmeti sonuçlarıyla birlikte kullanıcıya postalanmaktadır.

TÜRDOK-TÜBES Hizmetlerinden Yararlanmak İçin,
TÜBİTAK - TÜRDOK
Tunus Cad, No: 33 Kat: 1
Kavaklıdere/ANKARA

adresine başvurularak Bilgi Erişim Formu sağlanabilir.

* Ziraat Y.Müh. TÜRDOK